

Llengua, Punset i ideologia, 2

JOAN FRANCESC
MIRA

Fa més d'un segle, com ara mateix, el *patriotisme espanyol*, perfectament explícit, era el fonament polític i moral de l'*autonegació valenciana*: calia "no ser",

desfer-se i dissoldre's, o ser poca cosa i només domèstica i de poca volada, a fi que un "altre ser" tinguera més volum, força i altura. Hi ha qui no podia suportar ni tan sols una mostra tan innocent com els Jocs Florals, veia els poetes de la Renaixença com un perill per a la integritat de la pàtria, i no comprenia, com la senyora Punset, que ningú puga optar per "*la actual popular algarabía*" o per "*un idioma de la edad oscura*" abans que "*De la española lengua / la majestad, la armónica dulzura*". Juan Janini, comerciant i versificador, fill d'italians i patriota espanyol, remata la seua "*Voz de alerta*" contra els "perills" (l'any 1883!) d'un renaixement de la llengua, ni que siga en forma de poemes innocents, amb una exhortació que també considere exemplar: "*Y pues estais despiertos / no nos habéis las lenguas de los muertos*" (o les que "no serveixen" per trobar faena). La realitat d'un idioma (propi, extensament majoritari, popular, històric, literari) era simplement ignorada, menystinguda o atacada perquè no era compatible amb un "nivell superior" de realitat: com a valencians, *som* poca cosa, o una cosa que és poc, que és insuficient i curta. És "*pequeña la teoría*", com deien els homes d'*El Pueblo* en un editorial de l'any 1916, perquè "*por encima de Valencia está la patria española, y con ella Castilla, en cuyo espíritu, desde ha muchos años, muchísimos, se han diluido el alma y las esencias valencianas*".

El lector actual, un segle més tard, pot comprovar perfectament que, ja aleshores, el suposat cosmopolitisme i "obertura" és, en primer lloc i sobretot, una reducció i un tancament en l'espai nacional definit per Castella. Crec que (a part de les referències d'Alfons Cucó sobre el tema en aquell llibre impagable que és encara *El valencianisme polític*) hom no ha insistit prou, en aquest punt, sobre les coincidències de fons dels partits de la Restauració, conservadors i liberals, amb el republicanisme blasquista.

Quan el diari *Las Provincias* i el seu director Teodor Llorente insisteixen una

vegada i una altra que el "*glorioso reino*" era feliç, com a Regió Valenciana dins de la "*intangible unidad española y de acuerdo con ella*", i que en qualsevol cas no aspirava de cap manera "*a recobrar instituciones de autogobierno*" (discurs a Elx, 1908), i quan reclamen l'amor a les tradicions, a les festes pintoresques i al dolç idioma que afectuosament anomenem matern, però sempre sense "*hostilidad ni desvío hacia el glorioso idioma nacional*", etc., se situen exactament en les mateixes posicions de l'espanyolisme blasquista, enemic del naixent nacionalisme valencià, defensor explícit de la imposició del castellà com a única llengua civil, i exaltador apassionat de la castellanització: "*El genio valenciano se siente mejor traducido en la amplia prosa, única y soberana, de Castilla*", proclama l'ideòleg i hereu de Blasco, Fèlix Azzati (que, en tornar la democràcia, recuperà un carrer ben cèntric a València!), en un cèlebre i aplaudit discurs l'any 1916. A Catalunya, ja se sap, són gent reaccionària i "tancada" i per tant "*desde el campesino hasta el plutócrata sienten el catalán*", però els valencians són liberals, amants del progrés i de la ciència, i gent d'esperit generós i obert: "*Valencia se siente amplificada en España*"; i quan els valencianistes "*tratan de imponer el dialecto valenciano... parece que una voz pronuncia palabras fatídicas: 'Más acá!'*". Mentre que "*cuando hablamos el castellano se trueca el misterio de aquellas voces en un grito de esperanza: 'Más allá!'*". I ara sí, deixaré el tema en aquest punt, tan expressiu i tan antic, tan contundent, em quedaré de moment "*más acá*", deixaré l'esperança del "*más allá*" per la futura vida eterna, i promet (sense solemnitat) que almenys fins que passe l'estiu practicaré el vagareig, la història de Grècia i el rapte d'Europa i altres disquisicions sense substància, i no tornaré a parlar d'aquestes coses si no és en cas de provocació flagrant.

«QUAN ELS VALENCIANISTES "TRATAN DE IMPONER EL DIALECTO VALENCIANO... PARECE QUE UNA VOZ PRONUNCIA PALABRAS FATÍDICAS: 'MÁS ACÁ!'. MENTRE QUE "CUANDO HABLAMOS EL CASTELLANO SE TRUECA EL MISTERIO DE AQUELLAS VOCES EN UN GRITO DE ESPERANZA: 'MÁS ALLÁ!'"»